

**Eesti vaimse kultuuripärandi
nimistu sissekanne
“Harrastusteatriga tegelemine
Valtus”**

**Lisa 7 – Artiklid ajalehtedest
(1963–2020)**

Teatriõhtu kolhoosiklubis

On laupäevaõhtu. Rohkesti rahvast, nii noori kui vanu, koguneb järjekordselt «Tee Kommunismile» kolhoosi klubi saali. Mõnd vanemat inimest näeb selles majas küll haruharva, aga üks sõpradelt-tuttavatelt kuulnud ja müüri-lehtedelt loetud juba mõni aeg tagasi, et täna esitab oma näitering Hans Leberechti jutustuse «Uhes majas» kolmevaatuselise dramatiseeringu «Uhe katuse all».

On siia tulnud sõprade-tuttavate esinemist vaatama sooviga, et neil hästi laheks. Mis salata, on ka skeptikuid, kes ei loodagi ühelt küla näiteringilt mingit kunstilist elamust. Pealegi on kogu aja võrdluseks siime ees samad tegelased tuntud kunstimeistrite kehas-tuses.

Enne eesriide avanemist mõni sõna osatäitjatest:

Mari Põder — Olga Linamäe, aiandi tööline. On mänginud varemgi mitmes näidendis.

Peeter Arro — Endel Pärt, töökoja lukksepp-mehaanik, ka enne mänginud.

Brigadir Raid — Artur Linamäe, mehhanisaator, suure staažiga näitleja.

Arro naine Laine — raamatukogu juhataja Laine Laurimaa.

Rajoonikomitee volinik Sepel — Aino Nurmsalu, kolhoosi arvepidaja.

Arveametnik Vaike — Helgi Sussi, Valtu 8-kl. Kooli pioneerijuht.

Autojuht Tõnis — Ülo Paikk, traktorist.

Vana kolhoosnik Mart — Jo-

hannes Susi, klubi kütja-koristaja, samuti aastaid näidendis kaasa teinud.

Pole kerge avada oma ainuvõimu tunnistava kolhoosiesimehe Mari Põdra kuju kaudu isikukultuseaegsed tüüpilisea väärnähted. Olga Linamäe tul sellega hästi toime. Soovitada võiks vast veel suuremat jõulisust, veel rohkem sapist irooniat.

Endel Pärdi Peeter Arro ei jätnud endast algul muljet, et temasugune linnamees on suuteline kolhoosis midagi korda saatma. Aga kui veendusid vastupidises, siis muigasid tahtmatult: «Vaata aga vaata, mis linnamees tegi! Uskumatu!» Onnestusid ka brigadir Raid ja vana Mardi kuju Artur Linamäe ja Johannes Susi esituses. Nad pidid olema ja olidki need tõelised toed, kelle taolistele võis Peeter Arro toetuda kõige raskematelgi päevadel. Ka noored osatäitjad tulid oma ülesandega rahuldavalt toime.

Kes oleks võinud arvata, et muidu tõsine ja tagasihoidlik Ülo Paikk saab nii hästi hakkama kergemeelse noormehe Tõnise osaga.

Eesriie sulgus. Tõsiste näitemängude austajad jäid rahule. Skeptikud vaiksisid.

Kui mitte arvestada ülearu-seid pause, mis eriti esimeses vaatuses kippusid häirima, võib etendust pidada kordalainuks. Lihtsamaks muutis asja üks ja seesama lavapilt. Heliefektidki olid omal kohal.

Osatäitjaid aitas kindlasti palju kolhoosielu hea tundmine.

Ärgu jäägu «Uhe katuse all» ainult «Tee Kommunismile» katuse alla. Ja olgu üleskutse esitajate õnnestunud lavastus virgutuseks teistelegi kolhoosiklubidele.

Üheksa näiteringi polegi nii vähe

"HISTOO"

1979

17. märtsil oli Rapla rajooni näiteringide loominguline päev. Hoolimata sellest, et teatrikuu oma mitmesuguste ettevõtmistega on meil juba ammu traditsioon, pole nii ulatuslik üritus põrmugi tavalist laadi. Kas või juba sellepärast, et isetegevuslik näitekunst ei ole enam sugugi populaarne ja et nende ringide osakaal väheneb lausa silmnähtavalt. Seda rõõmustavam, et Juuru tuli üheksa näiteringi. Märjamaalt oli neid kolm (üks kultuurimajast ja kaks EPT klubist), Kehtnast tuli operetiring, Valtust kaks ringi, Veliselt, Haimrest ning Teenuselt üks. Iga kollektiiv esitas kahekümne minuti katkendi pikemast näidendist. Vahetult räägiti teatrist ja näitemängu mängimisest, osteti teatrikirjandust. Külla olid tulnud Tallinna Riikliku Akadeemilise Draamateatri esindajad.

Millised on siis Rapla rajooni näiteringid? Nii juhendajad kui ka osalejad on peamiselt naised. Sellest ka repertuaarivalik: meelisteemad käsitlevad naiste elu, perekonda, kodu. See kõik on omal kombel seaduspärane — samad teemad on tänapäeval üldse eelistatud. Kahjuvaid, et sedalaadi näidendid on tavaliselt ainult tekstile toetu-

vad, üsna hõreda sündmustikuga. Need ei ahista ei lavastajatega mängijat, lavastused kipuvad jääma staatilisteks ning üheplaanilisteks. Hea näidend on ju teadupärast see, mis nii sündmuste kui ka karakteritega publikut köidab ja nõnda ka esitajaid aitab ning toetab. Küllap tuleks kollektiivide juhendajail repertuaarivalikul rohkem vaeva näha, see kergendaks nende edasist tööd. Ehk oleks õigem algul katkendeid lavastada ja alles hiljem pikemaid lugusid käsile võtta. Katkendite puhul on töö kergem, nende oskusliku liitmise korral võib saada aga väga huvitava õhtu. Loomulikult peaks valitud katkend olema terviklik ja ammendav, võimalikult vähe lahtisi otsi jättev.

Mis puutub nähtud näiteringidesse, on kõigil olemas suur kasvumaa. Tingimata tuleb täpsustada lavalisi ülesandeid. Praegu näivad need pahatihti seisnevat vaid teksti ülesõitmisel. Tuleks süvendada teksti analüüsi: teha selgeks, mis on tähtis ja mis pole, asetada loogilised rõhud, alltekstid jne. Paljusid segab laval ebamugav füüsiline enesetunne, mis takistab tegevuse normaalset kulgu.

Vead on kõikidel kollektiividel põhiliselt ühed ja samad. Küllap tuleks siin kasuks mitte enam pidulik kokkutulek, vaid juba tööalane kohtumine — seminar, kus tuletataks meelde lavastaja tegevuse põhitõdesid ja täpsustataks üksikuid tööloike. Ei tohiks puududa praktilised harjutused.

Sama kehtib nähtud operetikatkendite kohta. Selge, et operett on raske žanr. Siin peavad olema heal tasemel nii laul, liikumine kui ka mäng, kogu lavaline tegevus. Kehtna operetiring on praegu ilmselt staadiumis, kus peamine tähelepanu keskendub laulmisele. See õnnestubki üsna kenasti. Soovida jätab tegevusliinide täpsus, karakterite ja teksti analüüs. Kiita tuleb head mängulusti ja julgust. See on palju väärt, kuid ainult sellest jääb siiski väheks.

Kõige täpsemaks ja konkreetsemaks oma töös osutasid Valtu näiteringid: täiskasvanud katkendiga E. Vaiguri komöödiast «Igal oinal oma mihklipäev», noored katkendiga näidendist «Suur salatseja». Mõlemaid juhendab Anne Archipov, ametilt õpetaja. Eriti paistis silma just noorte näitering,

mis töötab tublit järelkasvu.

Meeldis Märjamaa kultuurimaja noorte näitering katkendiga lastenäidendist «Metsakell» (juhendaja Helga Koo). Soovida jättis vaid diktsiooni puhtus, seda eriti laulude juures. Soovita oleks teksti huvides klaver üldse ära jätta. Laulud on ilma saateta kindlasti ilmeka-

mad. Sellised on üldmuljed. Hoogu ja entusiasmi igatahes jätkus ja kogu üritus oli kenasti organiseeritud. Ainult et ... Teatavasti tuli Juuru kultuurimaja hiljuti kapitaalremondist, nüüd olevat võimatu saada saali normaalset temperatuuri. Külma oli. Isegi nii külm, et pidi kartma kergetes kleitides esinejate ning ka publiku tervise pärast. Ehk oleks hea tahtmise juures õnnestunud leida mõni soojem saal? Teisest küljest: kui isegi madalast temperatuurist hoolimata jätkus esinejail mängu- ja publikul vaatamislusti terveks pikaks päevaks, ei ole küll põhjust karta Rapla rajooni näiteringide tuleviku pärast. Olgu see neil helge ja otsingurikas!

A. PIRN,
kunstilise isetegevuse
maja vanemmetoodik

Klubijuhataja mõtisklused

Millest kirjutada majandi infolehele, ehk lõppenud taidlushooajast?

Seekordne ATK süsteemi ülevaatus oli meie klubile edukas. Alu ja Kehtna isetegevuslastele ei suutnud me väärilised võistlejad olla (kas taidluses üldse peaks võistlema?), kuid kolmanda koha ja karika saime siiski. Püüdsime osaleda enamiku ringidega. Vabariiklikule ülevaatusel said meie sega- ja naisrühma tantsijad, meesansambel, sõnalis-muusikaline ühendkollektiiv ja näitering. Vabariiklikul näitusel olid meie käsitööringi liikmete ja lilleseadja tööd. Vabariikliku konkursi III koha sai näitering etendusega «Kui kukub kägu», mille lavastas Anne Archipov, mängisid Maiu Märdikes ja Hannes Virma.

Ei tegutseta ainult ülevaatusel tähe all, enam rõõmu pakuvad peod ja suurüritused. Veebruarist maini üllatasid näiteringid publikut uute etendustega. Millistes tingimustes? Lava on Valtus ilma tehniliste seadmeteta ja pime (prožektoreid on seni

ENNE EESRIIDE AVANEMIST

Esmaspäev. Kell on 11.30. Algab näiteringi töönalal. Proovile tulevad ammused tuttavad poisid ja tüdrukud VII klassist. Harjutame estraadimaigulist lavatükki koolielust. Hakka või uskuma. Eriti üllatab Priit, kel igapäevases elus on kelmustükke küllaga, aga laval tuleb toime ka paipoisina. Koduseks ülesandeks jääb leida oma rolli lähenduseks huvitavaid nippe.

Kell on 14.30. Algab lasteetenduse «Kuri kuningatütar» proov. Viivika, räägi selgemini! Tubli, Kalle! Vahvad poisid need Jaanus ja Eero. Pinguta, Koidu, oled ju terve näidendi laval! Liikuge julgemini! Ärge jääge sisseminekuga hiljaks! Kahjuks ei oska ma teile veel öelda, millal on esinemine. Kõik oleneb lavakujundusest.

Kell on 17. Väga täpselt oskavad aega hinnata ja tunnevad kella noored inimesed, kes mängivad «Kuulsates kingseppades». Saame tutvavaks. Arvo Mürkhai ja Andres Laoväli: «Mõtlesime proovida. Ega enne suurt mänginud pole.» Tuleb elurõõmust ja koolimuljetest rikas Alar ning vabal hetkel lahendab koos Jaana ja Elsuga ristsõnu.

Kell on 19. Jüri Tuulik «Kui kukub kägu». Kui hea, et Valve ja Sassi on ruumi nii soojaks kütnud, et pole külm ka Andril ja Annelil, kes on koos emmega klubisse tulnud.

No mis sa tahad teha, et need armastuse kohad kipuvad ikka meelest ära minema! Oige, Hannes, sa ju tegelikult hoiad oma tüdrukut.

Kell on 21. Tulevad «Vargad». Tulek võtab aega. Jõuan ahjunurgas istudes heegeldada seelikul mitu head ringi. Veel on inimestel kiireid asjatoimetusi, mis edasi lükata, ei anna. Täna teeme kaks korda läbi. Kell on 00.30, kui vanas magasiasidas kustuvad tuled ja sulgub uks.

Teisipäev. Kell 11.30 «Hakka või uskuma». Oiga, oiga, Siret, lausa südantlõhestavalt. Kus sa, Peep, oled sel ajal, kui Gunnar kohtub õpetajaga? «Õpetaja, õpetaja, millal meie näidend tuleb?» küsib I kl. «Küll ta tuleb. Uurige, millal õpetaja Pillel teiega lauluproovi aega teha on.» — «Kas lasteaeda läheme ka?» — «Aga loomulikult.» — «Minu ema tegi mulle juba tiivad.» — «Näe, kui kenad.» — «Mina mängin kogu aeg laste osi, pole kostüüme vajagi.» — «Eks midagi ikka ole.» — «Huvitav on ju veidi teistmoodi olla.»

Kell 17. Ei tohi ukse avamisega hilineda, sest tulevad koolinoored. Mõni otse koolist. Algab sisult valusa ja keerulise lavaloos «Midagi ei olnud» proov. Palju õnne, Andrus! Said just täna passi kätte.

Tüdrukud, mängige end rohkem lahti. Ärge jääge eesriiete varju. Jälgige Leinot, tundke end sama vabalt. Nüüd oleks vaja lindistama hakata. Kas tuleme ise toime? Hästi, siis homme kell 17 Riivo ja Reimo juurde.

Imetlen noorte inimeste teha tahtmist ja kuldaväärt mälu.

Kell 19 «Kui kukub kägu». Häälestan end uuele lainele. Oi, oi, Helgi tegi ettepaneku ülevaatusele minna. Sisulisi täpsustusi on veel nii palju teha. Maiu, kui loo lõpp läbi sinu ei kulmineeru, siis on tükk läbi kukkunud. Hannes, aitäh, su mäng on aus, lihtne ja puhas.

Kell 20.30 «Vargad». Kui mitmes proov juba ja ausalt öeldes ajab ikka veel laval toimuv pidevalt sisemiselt naerma.

Kolmapäev. «Õpetaja, mul on pärg olemas.» — «Too kooli, näeme meie ka.»

«Minu ema neid rohutirtsu asju küll teha ei oska.» — «Leidke midagi rohelist, isa teeb traadist sarved.»

«Aga kes Metsamemme mängib?» — «Mina.» — «Sina, õpetaja?»

Kell 11.30 «Hakka või uskuma». Maidu tegi kuulutuse. Reedel on esinemine klubis. Poisid, kas te ikka pole veel sobivat muusikat leidnud? Küsige Egonilt.

Kell 19 Maiu ja Hannes ehk Krista ja Vidrik ning «Kui kukub kägu». Sel nädalal viimast korda. Mõttled inimesele, elule. Hoidkem üksteist, austagem, uskugem head.

Kell 20.30 jälle «Vargad». Väino on peaaegu alati esimesena kohal. Hannes, sinu peale jääb lavakujundus nagunii. Kui on abi vaja, siis ütle. Tiit lubas püssi teha. Ta juba valgustid nuputas, prožektoreid võib ainult unes näha.

Maila helistab koju ja tunneb huvi, kas keegi teki alla ka kavatseb minema hakata. Ebel vardad ainult klõbisevad käes. Anne parandab kontrolltõid. Riho harjutab Jaagu norskamist. Rein lubab esienduseks saali sugulastele reserveerida. Helgi muidugi hilineb — tema tuleb jälle kuskilt tähtsalt nõupidamiselt. Enne eesriide avanemist helistab ta veel Lemmile ja palub kindluse mõttes ette ümiseda Leena lauluviisi. Nii: nüüd võib alata. Hannes, selle juudi teksti pead kõigepealt eesti keelde ümber panema.

Neljapäev. Kell 10.20 teeme Airi klaverimängu saatel «Kurja kuningatütre» laulude proovi. Kõigepealt kokapoisid, siis sinine linnuke, siis...

Kell 14 «Kuri kuningatütar» klubis. Pärtel, ära vurista ja vaata kuningatütre poole, kui temaga räägid, Jah, kogu õukond tantsib. Taavi õpetuse järgi. Sina ka, Siret, mis sest, et tort on käes. Pille, sul on väga ilusad toatüdruku riided. Vaike ja Sirli, hästi, olen rahul.

Kell 16 «Hakka või uskuma» peaproov. Eks ole, kohe teine asi, kui riietus ja lavapilt on olemas. Muusika sisse. Mäng kergemaks, lustilikumaks. No pole viga.

Kell 18 «Kuulsad kingsepad». Sul, Arvo, tuleb see kingsepapapa osa täitsa vahvasti välja. Mis see siis olgu, Andres, et ei julge tüdrukut puudutada? Laval tegutseb ju Muskel, mitte Andres. Naelalõõmise aegu tõstke häält. Alar, arvesta, et sinu

Kuldnokk ei jõua etenduse ajal õieti tööle hakatagi.

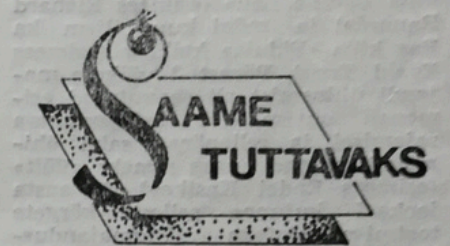
Ja siis tulid uued esmaspäevad, teisipäevad... täis proovirõõme ja -pisaraid, kuni algasid pisteliselt ka esinemised.

Oli väsitav, aga väga meeldiv aeg. Elu tegi tuttavaks paljude toredate inimestega. Teeb rõõmu, et iidse näitekunsti järjepidevus ei ole Valtule võõras ja et leidub palju neid, kes tunnevad, et tahaks ja julgeks ise proovida.

Küllap on edaspidigi klubis õhtuti valgus.

Tule Sinagi.

ANNE ARCHIPOV

18. VIII Alvar Kütt — ehitustööline

18. VIII Andres Tomson — puidutsehhi saeraami tööline

25. VII Kaire Jõulu — aiandi tööline

29. VIII Reet Teets — veinitsehhi tööline

2. IX Arvi Sarjas — traktorist

2. IX Igor Jefremenko — elektri-keevitaja

12. IX Alvar Edel — ehitustööline

12. IX Madis Juntson — saekaatri tööline

5. IX Jaan Raudsepp — ehitustööde juhataja

KODUKANDI RADADELT 4.

(Algus aprilli infolehes)

18. detsembril 1918 lõppes Inglise viimase baltisakslase ainuvalitsus. Sel päeval võeti mõisa majapidamine nende kätte, kes oma ranga tööga olid kõik rikkused siia kokku kandnud. Mõisa ülevõtmise juures viibisid Harju maakonna esindaja Karl Engelberg ja Juuru valla täitevkomitee esindaja Mart Thomson. Ülevõtmise aktile kirjutasid mõisakomitee poolt alla A. Einberg, J. Baumann ja M. Paju.

Pärast kodanliku maareformi jõustumist 1920 anti mõisa härras-temaja, park ja mõned hektarid põllumaad Harju maakonnaavalitsusele, kes pärast ruumide kohendamist ja vajalikku remonti andis need üle 1922/23 avatud Inglise kuueklassilisele algkoolile. Pärast kaheksaklassilise kooli likvideerimist 1. septembril 1974 anti hoone ja park üle Rapla laste spordikoolile, kes rajas sinna oma õppebaasi. 10 aastat hiljem hävis mõisahoonetulekahjus.

Näiteringi esinemised

Valtu põhikoolis tegutseb juba mitu aastat näitering «ANNE PÄÄSULINNUD». Ma arvan, et te tunnete kõiki meid 7. klassi poisse ja tüdrukuid. Juba esimesest klassist mängime etendustes koos. Viimati sai õpitud Toivo Tootseni «Jõhv-teatrit». Lõbus lugu oli. Mina pidin selles loos Pajuviidikas olema, kes hästi palju armastab lo-biseda ja kirjutada ja nüüd on mul jälle võima-lus selleks.

Me esinesime Valtus mitu korda, Kuusikul ELO laagris ja Keavas ning Inglistel. Inglistel olid meil ees suured üllatused vastuvõtjate poolt. Teel peatusime ka Hõreda mõisas. Ja nüüd kõige tähtsam: mis meil viga käia ning esineda, sest meid ei heidutanud bensiinikriis ega kallid hin-nad, kuna sõitsime JALGRATASTEGA! See oli väga huvitav! Tehke järgi!

Pajuviidikas ehk RAIN HELIN 7. klassist

Valtus tehti teatrit

-Katrin Olev- 27. märtsil pandi Valtu seltsimajas punkt teatrikuule ainulaadse ja põneva kultuurisündmusega - Külalava '97. Näitlema ja ka teistelt mõõtu võtma olid kutsutud kõik Kehtna valla teatritrupid.

Paraku oli ainus, kes tulemisvaeva paljuks ei pidanud, Keava eakate klubi Videvik näitering. Siinkohal mainin kohe ära, et nende lustlik ja mõnus esinemine oli meeldivaks üllatuseks kõigile. Külaliste elurõõmu võib ainult kadestada.

Ülejäänud osavõtjad olid Valtu lapsed, noorukid ning täiskasvanud, kellele näidendid oli selgeks õpetanud ning lavastanud Anne Archipov.

Avamisel esitas Margus Tukk laulu muusikalist "Viuldaja katusel".

Nüüd siis kõik tol õhtul lavale toodud etendused ning publikule enim meeldinud osatäitjad:

1. Uno Leies "Tipp ja Täpp teevad sporti" (III klass) - Liina Schmidt, Jane-lin Metsallik, Martin Laurimaa, Artur Ojasalu.
2. Ch. Perrault, seadnud Kaleph Jõulu "Täna mängime "Saabastega kassi"" (VI-VII kl) - Marek Laurimaa, Ander Viltok, Silver Smitt, Anu Vahtra, Helena Sepman.
3. Mersede Salnaja "Üksik nukker kask" - Monika Riisenberg, Kalvi Kants.
4. Raimond Kaugver "Soe muld" (noorukid Valtust) - Taavi Teets, Kadri Tukk, Maili Kadu, Rain Brecher. Õpetaja osas Maila Sepman.
5. Riina Dmohovski "Igavene pühapäev" - Maiu Märdikes, Valter Nõmmik.
6. Jüri Tuulik "Võimendus" Keava eakate seltsi Videvik näiteringilt. Lavastaja Leili Rennebaum.
7. Ardi Liives "Esmaspäev on hirmus päev" (I vaatus) - Viktor Lepik, Ebbe Luige, Anne Archipov, Helgi

* Keava eakate seltsi näitlejad etendusel "Võimendus".

Sussi.

Lõpetamisel anti üle tänukirjad lavastajaile, kiidukirjad kõigile osalenud näiteringidele. Nägusad kevadpühade teemalised korvid said omale publikule enim meeldinud lavastuste seltskonnad. Kõik osalenud said maitsta martsipanitorti, mille valmistas AS Veskiratas. Veel märgiti eraldi ära pered, kust rohkem kui üks liige esinemas oli. Kõige tähelepanuväärsem nendest on kindlasti Sulumardi pere Kumma külast, sest sealt osales näitemängupäeval kuus inimest.

Kogu üritus möödus väga erilisel soojas ja heatahtlikus õhkkonnas. Ilmselt seepärast, et kohalviibinud inimesed - terve saali täis - olid siiski tõelised asjahuvilised. Teatrit teha ja seda nautida on võimalik ainult täieliku vabatahtlikkuse alusel. Seda vaba tahet paistis sel õhtul küll üle ääregi ajavat.

Eraldi kiidan Valtu nooremaid lapsi, kes tõelise innu ja huviga jaksasid kaasa elada kogu pikale ürituse kava-

le. Tundub, et kultuurihuvi puuduse all küll kasvav põlvkond kannatama ei hakka, vähemalt Valtu kandis mitte.

Küsimustele "Miks sa tegeled näitemänguga? Mis see sulle annab?" sain kohalikelt "tähtedelt" järgmisi vastuseid.

See on ju vaheldus igapäevasele rutiinile. Ümberlülitus.

Õhtune näitemäng on päevase näitemängu jätk.

See kõik on elu, mida me mängime.

Teatritegemine annab võimaluse olla vahepeal keegi teine, elada välja oma varjatud iseloomujooni. Sest meis kõigis on ju killukesi teistest, pealtnäha vastandlikest inimestest.

Algul, kui kutsuti, ei kujutanud ette, kuidas sellega toime tulen, nüüd ei kujuta ette, kuidas ilma selleta elan. Lõpetuseks kõige suurema töö ära teinud ja paljudele eneseteostusvõimaluse andnud Anne Archipovi sõnad lõpetamisel: "Aitäh, et te aitate seda maja üleval hoida."

"Aitäh Sulle, Anne!"

“Külalava” pakkus kena teatriõhtu

MILITSA MURRE,
SAIMA TITT

Volbripäeva õhtul sai teoks Valtu seltsimaja kaheksanda “Külalava” raames rida meeldejäävaid teatrietendusi nii kohalike õpilaste kui ka täiskasvanute esituses. Lapsed tulid välja mitme näidendiga. Lavale olid seatud “Lumikelluke”, “Eesti muinasjutud” (kuus muinasjuttu), “Varesele valu, harakale haigus - meie laps saab terveks”.

Iga noor näitleja sai tänukirja, kandvamate rollide esitajad kingituseks kena kruusi, lisaks tort kõigile.

Laste endi poolt valiti Teatri-Mann ja Teatri-Tõnn. Nendeks said V klassi õpilane Hanna Kreuz ja I klassi poiss Keio Piigli.

Täiskasvanute esitatud näidendiks oli 20. sajandi algusest pärit komöödia “Väimees olgu arst”. Autorit ei

teata, arvatakse, et on tegemist eestindatud tõlkega.

Näidendis oli rohkesti lõbu pakkuvat situatsioonikoomikat, kuid vähe vaimukaid dialooge. Elamuse pakkus see sellegipoolest.

Näidendis mängisid kaasa juba varem korduvalt oma andeka näitlemisoskuse poolest silma paistnud peremees Vilbaki osas Hannes Teets, perenaise Anni osas lasteaiatädi Maila Sepman, teenijatüdruk Liidena Helgi Sussi.

Meeldiva üllatusena tuli sulase Kristjani rollis lavale kõigile tuntud loodusesõber, Haide puukooli ülemus Arnold Hannust. Ta isegi ütles, et esineb sellises lavastuses esimest korda. Tõeline talent!

Noored, kes esinesid ka esimest korda, olid samuti väga tublid: peretütar Anni - Õnela Sepman, “tohtrid”, kes püüdsid üsna edukalt haiget

peremeest arstida - Timo Kreuz ja Martin Lever. Päris arsti dr Kokustet - vanapoissi, kellest peremees tahtnuks endale väimeest - mängis näitejuht Anne Archipovise.

Tänuga kordaläinud etendusele mõeldes tekib austus ja lugupidamine nende inimeste vastu, kes on jätnud vaatamata huvitavad säated televiisoris või mõne muu meelepärase tegevuse, et 2-3 korda nädalas koos käia, et ise meeldivast tegevusest mõnu tunda ja püüda seda edasi anda teistele. Kahju on sellest, et selliseid entusiaste on vähe. Vähe on ka neid, kes teiste kordaminekuid tänuga imetlema tuleksid.

**Teatri-Mann Hanna Kreuz
ja Teatri-Tõnn Keio Piigeli.**

Foto erakogust

Nädaline, mai 2003

Näitemängud XIV Külalaval

Helgi Sussi
Valtu seltsimajast

„Tean juba paljude aastate jooksul, et kevaldel on midagi oodata – see on Valtu Külalava.“

Nii ka tänavu. On hea teada, et selles närvilises meeletus maailmas on Kaereperes midagi traditsioonilist ja püsivat. XIV Külalava näitemängupäevad on teoks saanud. Nii kirjutas Aino, üks külatajaist.

Külalava 2009 lastepäeval sai esimesena kuulata luulekava Ott Arderi luule põhjal. Nägime laste omaloomingulist näidendit „Liisu ja Elevandu“ ning rühmatööna valminud „Mida üks ei või, seda üheksa võivad“.

Näidendi „Järjekord“ esitasid V klassi õpilased inglise keeles. Nähtu oli huvipakkuv rühmatöö õp Tunneli suunamisel.

Ikka on õpilased mänginud muinasjutu ainetel kirjutatud. Nii ka tänavu.

Näitemäng A. Jakobsoni muinasjutu „Suur tükk ajab suu lõhki“ põhjal oli toredate osatäitmistega. Tantsulis-muusikaline etendus „Lumivalgeke ja seitse põialpoissi“ lasteaialaste esituses jäi kahjuks mõne tegelase haigestumise tõttu sel öhtul nägemata.

Lastemuusikal „Tuhkatriinu“ (autor Lully Gustayson, näitejuht Anne Archipov, muusikajuht Pille Laos) oli kena vaatamäng III klassi näiteringi esituses.

Maia Punaku kirjutatud teismeliste probleemidest rääkiv „Kõnelused“ pakkus rõõmu seetõttu, et laval olid kohaliku kooli lõpuklassi noored.

Dramatiseeringut Andrus Kivirähki jutustuse „Kaelkirjak“ järgi esitasid koolmeistrid. Laval olid meie kooli di-

Maia Punaku kirjutatud teismeliste probleemidest rääkiv „Kõnelused“ pakkus rõõmu seetõttu, et laval olid kohaliku kooli lõpuklassi noored.

KAUPO KUUSEMÄE foto

rektor, algklasside õpetajad, käsitöö- ja emakeele õpetajad. Traditsioon juba. Kui mängivad lapsed, siis ka õpetajad, et koos rõõmu tunda.

Lausuti tänusõnu õpilastele, abilistele, õpetajatele, lapsevanematele, publikule.

Märgiti ära, kes Külalava tulevikutähed, kes Teatri-Tönn, kes Teatri-Mann.

Tänukaardid käes, asus 70 esinejat maitsma Külalava torti.

Täiskasvanute Külalava õhtu algas rõõmsa elevusega: hubases kultuuriaidas olid Kaerepere näiteringide kõrval kohal Keava näitering, Kehtna estradiring ning etleja Maimu Eidaperest.

Õeldi: „Hea on tulla, kui oled oodatud.“ Ja meie naabrid Keavast on olnud Külalaval oodatud esinejad juba kümme aastat. Leili Rennebaum ja tema tegusad eakad pakkusid publikule vaatamiseks katkendi Virve Osila

näidendist „Jätku leiba!“

Oodatud naabrid Kehtnast olid Külalaval küll esimest korda, aga teenisid vaatajailt tugeva aplausi.

„Endiselt oli eakaid esinejaid ja veel toredam, et laval oli palju noori. On meeldiv, et esitatakse veel luuletusi, mille mõte ja emotsioon jõuab kohale kohe ega pea mõtlema, kas kuuldu oli luuletus või mitte,“ kirjutas muljete raamatusse Aino.

Näha võis Valtu põhikooli noorukite „Kõnelusi“ ja gümnaasiumiealiste Sigridi ja Tauri esituses sügavasisulist noortelugu „Ma tahtsin Sulle öelda.“

Valtu täiskasvanute näiteringid kandsid ette sõuliku muinasjututöötlust „Talutütar ja beibe“ ning kolhoosi-aegset maaelu kujutava Olev Antoni „Laudalüürika.“

Õhtu lõpetuseks etendus katkend lustlikust komöödiast „Pidžaama kuuele“.

Laval käis mitme tunni jooksul 34 Kehtna vallas näitemänguga tegelejat. Kui palju tunde oli pärast tööd või õppetööd kulunud proovideks! Koos käiakse, sest lavakaaslastel on toredad ja ühine huviala paelub.

Mis südamest tehtud, see ka südamesse läks. Tänukirjad jäid mälestuseks Koidule, Ebele, Maiule, Mailale, Önnelale, Veljole, Timole, kahele Hannesele ja veel paljudele.

Külalisnäiteringe tänati kohaliku suveniiriga – Valtu vankriga. Näitekunstivankrit on Valtu mail juba nelikümme aastat vedanud Anne Archipov, kes väärrib kiitust ja austust. Jõudu tema mees- ja naiskonnale Külalava traditsiooni jätkamiseks.

Loodame, et XV Külalaval 2010. aastal tulpide õitsemise aegu kohtume taas.

Ikkagi Kehtna valla kultuurisündmus!

„Külalava“ tänukiri

90 aastat on väga pikk aeg. Vähemalt ühe peaaegu katkematult tegutsenud näiteringi jaoks. Nii kaua on teadaolevalt Valtus tehtud näitemänge. See on ühe paikkonna jaoks märkimisväärne kultuurilugu.

Ka 15 aastat on piisavalt pikk aeg, et korraks peatuda ja mõtiskleda. Isegi siis, kui külalava oma formaati muudaks või hoopiski lõpetaks. Mina pean külalava projekti (moodsas väljenduses) üheks võrdlemisi ainulaadseks nähtuseks nii Kehtna vallas kui ka kaugemalegi vaadatuna. See, et Valtu Seltsimaja muutub teatrimajaks ja etendused ei mahu enam ühele päevale ning enamik esinejaid on kohalikud tegijad... see on unikaalne!

Meie külalavaga on liitunud juba pikki aastaid Keava eakate trupp (kes küll 15 aastat tagasi ei olnud sugugi nii eakad) ja nüüd on paaril aastal osalenud Kehtna klubi sõnameistrid. Viieteistkümne aasta jooksul on olnud külalisesinejaid veel Eidaperest, Ingliselt, Kodilast ja Järvakandist. Tuhat tänu tulemast!

Külalava on kantud maakonna kultuurisündmuste kalendrisse, kuid suurt tungi sellele lihtsale Valtu külalavale pole olnud. Aga ega me ei kurda, sest oma tegijaid - lastest eakateni - on seni olnud küll ja küll. Sellist massilist teatritegemist ilmselt mujal Rapla maakonnas vastu panna pole. Nii paljudele on pakutud võimalust eneseväljenduseks teatrikeeles. Üks laps arvas, et meil Valtus tegutseks nagu teatristuudio. Kui ikka laval saab esineda mitukümmend last ja mitu gruppi täiskasvanuid, siis on see tõesti väga kõva sõna. Nüüd on lisandunud veel lugemisteater.

Lastest teatritegijad vajaksid oma tegemistest eraldi kirjatükki, sest Valtu koolis on teatrispik päris korralikult sees.

Pikemalt peatuksin täiskasvanutel, kes on tundnud vajadust ja leidnud tahtmist ISE tegelda näitekunstiga. Oleme rajanud oma tegevuse pikkade lugude õppimisele, vähem raisanud aega showdele. Seega oleme valinud raskema tee. Meil on küll nagu teater, aga teatritöötajaid pole. Meie lavakujundus on minimalistlik - mitte rohkem kui

„Hüpe abilellu“ - Koidu Archipov, Mairut Tuhkanen.

KAUPO KUUSEMÄE fotod

Vasakult: Teatri Tönn - Steven Kaldoja, õpetaja Anne Archipov, Teatri Mann - Merit Aas.

vaja ja mitte vähem kui tarvis. Ja lavavalgustus ei ole see, mis olema peaks... Näidendid valin tavaliselt välja sisetunde järgi, tunnen ära, kui miski hakkab hinges vastu helesema. Mõni lugu käib enne mitu korda sahtlisse sisse ja välja, kui lavalaudadele jõuab. Hästi tähtsaks pean, et huvilised leiaksid uutes lugudes rakenduse, et keegi ei jääks kõrvale. See tunne on nõudlikult

võimas, kui eesriie avaneb ja lahti rullub valminud LUGU.

Siis ei mõtle vist enam keegi sellele, kui palju kordi on proovidele rutatud või kui palju on ühe või teise stseeniga maadeldud. Meil ei ole väljavalituid! Meil ei ole staare! Meil on üksteisest lugu pidavad inimesed, kes kõik näpistavad aega kiire töö või pere kõrvalt, sõidavad maha mitmel õhtul nädalas

oma raha eest bensiiniliitreid, et teha proove või esineda kellelegi. Oma hobiga on võimalik tegelda vaid koduste toel. Mis on see teatritegemise võlu, et on tuldud, oldud, jäädud? Et meist on saanud näitemängude mängimisest huvitatute seltskond, lavaetikat austav sõpruskond? Küllap peab seda meie näitlejatelt endilt küsima.

Kuna teater on hetkes sündiv ja hetkesse kaduv kunst, siis on meeldiv tõdeda, et kõik meie viimaste aastate uued lavastused on salvestatud lisaks fotodele ka videofilmidele.

Külalava etendused on vähemalt Valtu rahvale oodatud sündmus. Kiitus publikule, kes te toetate oma kohaloleku ja heatahtliku suhtumisega meie külateatri tegemisi. Ilma teieta oleks meie töö mõttetu!

Ma olen Valtu harrastusnäitlejate üle tõeliselt uhke ja südamest tänulik väga paljude toredate hetkede eest laval! Olge te siinjuures ka ära nimetatud: Helgi Sussi, Maila Sepman, Maiu Märdikes, Ebe Luige, Koidu Archipov, Önnela Sepman, Kati Pedaja, Hannes Teets, Veljo Linamäe, Hannes Virma, Viktor Lepik, Andres Saks, Timo Kreuz, Mairut Tuhkanen ja...

Te olete imelised inimesed!

...Anne Archipov

Külalava näitemängupäevad Valtu seltsimajas

Valtu seltsimaja väikesel laval oli 27. aprilli õhtul palju näitemänguhuvilisi poisse-tüdrukuid ja täiskasvanutest näitekunstharrastajaid. Toimus 17. Külalava.

Esmalt esinesid õpilaste trupid. Oli muinasjutunäidendeid, „Koolilaval“ paremaks tunnistatud omaloomingulisi lugusid, ingliskeelne näidend ning minimuusikalgi.

Nagu varasematelgi aastatel, valiti „tulevikutähed“. Teatri-Manni tiitli sai väike Elise Kreuz, Teatri-Tõnniks nimetati Sten Mürkhain.

Imetore on, et Valtu kooli õpetajate näitering Külalaval üles astub. Sel aastal mängiti etendust „Tupsi ja Nõpsi üllatus“. Millised jänkukos-

tüümid ja tore lavastus Annelt!

Aitäh õpilastele, õpetajatele ja lapsevanematele, kelle abiga näitemängupäev korda läks.

Jämkupere etenduses on sõnad:

*„Ma soovin Sulle sõpra õiget,
kes seisab Sinu kõrval, näe!*

*Ta hoolib Sinust, aitab kõiges,
ta käsi leiab Sinu käe!“*

Külalava näitemängupäeval oli märke sõprusest, hoolivusest, mängulustist ja andest.

Külalava viimase etendusena tuli lavale põnevuslugu „Rong“, mille autor on Eneli Sepp. Näidendi esitas Valtu näitering Anderaasuke, lavastas Anne Archipov. Meie Anne on õelnud: „Argimuresid nagu poleks

ollagi, kui me leiame aega tegelda millegi huvitavaga lähedas seltskonnas.“ Proovid 2 korda nädalas talvel ja kevadel ja siis - Külalava!

Erilised kiidusõnad publikule, tänu kelle heatahtlikule naerule ja aplausile oli mängurahval südames hea ja kerge tunne.

Aitäh seltsimajale maitsva Külalava tordi eest!

Nii väga tahaks, et järgmisel aastal oleks meil Külalaval näitetruppe valla teistestki paikadest. Kohtume jälle.

Me võiksime „Rongiga“ ka teile külla tulla!

Helgi,
näiteseltskonna liige

Valtu "Külalava" - kogukonna suur teatripidu

Teadjamad ütlevad, et Valtu kandis on teatrit tehtud juba hallidest aegadest alates ja sedasi on siin elanud ja õppinud inimestest paljud oma teatrirolle kohalikul külalaval teinud.

Viimased 18 aastat on toimunud see suure teatripeona nimetuse all „Külalava“. Sellel kevadel sai taas igaüks tulla Valtu seltsimajja näitekunsti nautima, kus toodi täissaali ette 9 näidendit, milles osales 74 näitlejat, kes tegid kokku 92 rolli.

Rõõm on vaadata enda ja sõprade lapsi, tuttavaid ja natuke vähem tuttavaid, kelle näitlemisoskust iga päev ei märkagi. Erilise meeleolu loovad alati ka Valtu põhikooli õpetajad oma etendustega, kus on juhtunud, et kooli direktor on makaron ja räägib imeliku aktsendiga eesti keelt, üks õpetajatest on prügikastis banaani-koor, üks leivapuru ja teised õpetajad on kehastunud veel igasugusteks toiduaineteks. Tänavu mängisid õpetajad etendust „Pöialpoisike ja seitse lumivalget“.

Sel aastal olid taas näidendid professionaalselt kõrgel tasemel! Saalist lahkudes oli tunne, nagu oleks käinud Tallinnas suure raha eest uhkes teatris. Kool on ümbruskonna süda ja enamik olidki laste etendused. Aga oli ka teisi aktiivseid inimesi, kes löövad kaasa täiskasvanute näiteringis ja võtsid kätte rõõmus-

Etendus „Pöialpoisike ja seitse lumivalget“.

Foto: TOIVO MATKEVITCIUS

tada publikut oma andega. Seekord mängiti Eduard Vilde „Kosilast Rakverest“. „Külalava“ ongi üks suur ühine teatripidu nii väikestele kui ka suurtele. Selle aasta „Külalaval“ oli näha, et on palju vaeva nähtud kostüümide ja dekoratsioonidega. Ka tipptasemel tehnika andis palju juurde, mida tänu Kalvi Kantsile oli võimalik kasutada.

Igal aastal valitakse publiku lemmikud. Sel aastal sai Teatri-Tõnni tiitli Ats Kivik ja Teatri-Manniks Stella Sepman. Lisaks jagati välja hulk tulevikutähe preemiaid nagu ka eelmistel kordadel.

„Külalaval“ on nii igaühele eraldi kui ka kogukonnale tervikuna tänapäeva kiires ühiskonnas teraapiline mõju. „Külalaval“ on eri põlvkondi,

kogukonda ja aegu siduv kaugele ulatuv toime.

Oleme siin kandis väga tänulikud, et õpetaja Anne Archipovil on ikka ja jälle jõudu seda üritust eest vedada ja kinkida meile unustamatuid elamusi siin, meie kodukandis.

Valtu kooli lastevanemate nimel
Maria Tamsalu ja Helen Link

Valtu „Külalava“ - kogukonna alati oodatud suur teatripidu

Maria Tamsalu
Helen Link

Teadjamad ütlevad, et Valtu kandis on teatrit tehtud juba hallidest aegadest alates ning siin elanud ja õppinud inimestest on paljud oma teatrirolle kohalikul külalaval teinud.

Viimased 18 aastat on toimunud suur teatripidu nimetuse all „Külalava“. Sellel kevadel sai taas igaüks tulla Valtu seltsimajja näitekunsti nau-

tima, kus toodi täissaali ette 9 näidendit, milles osales 74 näitlejat, kes tegid kokku 92 rolli. Kõik etendused olid taas professionaalselt kõrgel tasemel. Saalist lahkudes oli tunne, nagu oleks käinud Tallinnas suure raha eest uhkes teatris.

Rõõm on vaadata enda ja sõprade lapsi, tuttavaid ja natuke vähem tuttavaid, kelle näitlemisoskust iga päev ei märkagi. Erilise meeleolu loovad alati Valtu põhikooli õpetajad oma etendustega, kus on juhtunud, et kooli direktor on makaron ja räägib imeliku aktsendiga eesti keelt, üks õpetajatest on prügikastis

banaanikoor, teine leivapuru ja ülejäänud õpetajad on kehastunud veel igasugusteks toiduaineteks. Tänavu mängisid õpetajad etendust „Pöialpoisike ja seitse lumivalget“.

Kool on ümbruskonna süda ja enamasti oligi tegu laste etendustega. Aga oli ka teisi aktiivseid inimesi, kes löövad kaasa täiskasvanute näiteringis ja võtsid kätte rõõmustada publikut oma andega. Nema mängisid seekord Eduard Vilde „Kosilast Rakverest“.

Selle aasta „Külalaval“ oli näha, et on palju vaeva nähtud kostüümide ja dekoratsioonidega. Tänu Kalvi Kantsile oli võimalik kasutada tipptasemel tehnikat, mis etendustele palju juurde andis. Nähtud etenduste kaudu sai inglise keele oskust värskendada, sukelduda muinasjutumaa ilma, kus alati hea võidab. Tutvustati ka ühte võimalikku varianti tööintervjuust, mida vaadates sai naerda nii, et silmad märjad.

Näitemängude meeleolu tõi erksamalt südamesse kaunis muusika. Muusikalis „Pöial-Liisi“ võlusid publikut andekad lauljad. Kuulsime ka räppivat konna.

Igal aastal valitakse publiku lemmikud. Sel aastal sai

Valtu kooli õpetajad-lumivalgekesed ning selle aasta Teatri-Mann ja Teatri-Tõnn.

Fotod: TOIVO MATKEVITCIUS

Etendus "Tööintervjuu", paremal 2010. aasta Teatri-Tõnn Martin Laapin.

Fotod: erakoju

Teatri-Tõnni tiitli Ats Kivik ja Teatri-Manniks Stella Sepman. Lisaks jagati välja hulk tulevikutähe preemiaid.

Õpetaja Anne Archipov rõõmustab, et näidendites osalemine annab lastele võimaluse uusi kogemusi saada ning neis peidus olevaid oskusi avastada

ja avada. Täissaalile esinemine prožektorite valguses ja mikrofoni valguses laste enesehinnangule ja enesekindlusele. Lapsevanemad omakorda on õnnelikud, et õpetaja Anne annab võimaluse kaasa teha kõigil lastel - selline suur meeskonnatöö on vajalik

oskus eesseisvaks eluks.

„Külalaval“ on tänapäeva kiires ühiskonnas teraapiline mõju nii igaühele eraldi kui ka kogukonnale tervikuna. Ning „Külalaval“ on veel eri põlvkondi, kogukonda ja erinevaid aegu siduv kaugele ulatuv toime.

Teatrikuust

Valtu külateatri tegemiste läbi

Valtus on näitemängu tehtud juba 95 aastat. Ikka on olnud innukaid näitejuhte ja mehi, naisi ja ka lapsi, kes rõõmuga laval üles astuvad. Valtu külateater Anderaasuke Anne Archipovi juhendamisel on oodatud esineja oma kodulaval.

Oleme viimasel paaril aastal palju esinenud nii meie maakonnas kui ka kaugemal: Põlvamaal, Saaremaal, Pärnumaal, Jõgevamaal ning Tartus laulupeomuuseumis. Etenduse lõpus oleme saanud aplause, lilli ja ohtralt tänusõnu. Eks on olnud ka arvustusi, mis tuju korraks nulli viinud.

Praegu on Anderaasukese mängukavas “Limonaadi Ets” (mängitud 13 korda) ja “Kosilane Rakverest” (mängukordi 15). Kuna Vildel on juubeliaasta, võiksime “kosilasega” veelgi esineda. Toredat repertuaari õpib Anderaasuke praegugi.

Kevadel tuleb Külalava 20. korda. Koolilava on sel aastal juba 10. korda, seal esitavad õpilased omaloomingulisi lühinäidendeid. 2010. aastal loodud Valtu lugemisteater on ette kandnud luulekavu ja proosat. Kaunid olid Juhan Liivi ja Anna Haava luuletuste esitused, kava koostas Anne, esitas näiteseltskond.

Meil on olnud koos tore. Hannes teeb lavakujunduse, Veljo mängib kitarri, Mairut korraldab transporti, Marja-Liisa teeb grimmi, Ebe kujundab ja küpsetab, Maila laulab, Koidu näitab näiteringi videoid, Helgi sehkendab, Anne õpetab ja juhendab. Näitemäng on meie ühine harrastus.

Aitäh kõigile, kes abistanud ja kaasa löönud!

Helgi Sussi

Valla Vaatleja nr 198,
märts 2015

Ühispilt näitemängupäevalt. Esireas Teatri-Mann Stella ja Teatri-Tõnn Ats. Foto: TOIVO MATKEVICIUS

Siin- ja sealpool eesriiet: „Külalaval“ täitus 20 aastat

Näitemängupäev „Külalava“ tähistas 24. aprillil oma 20 aasta juubelit. Enamik esinejaist on alati kohalikud tegijad - lavalaudadele astuvad näidenditega nii Valtu kooli õpilased, õpetajad kui ka täiskasvanute näiteringid.

Nii ka seekord, kui üles astusid kõikide klasside noored näitlejad, anti eriauhindu, valiti Teatri-Mann ja Teatri-Tõnn. Öhtu edenedes andsid etendused täiskasvanud: Lelle näitetrupp, Valtu näitetrupp ja Valtu Anderaasuke. Söödi ühiselt

traditsioonilist torti ning meenutati koos elnevaid tegevusaastaid sõnas ja pildis.

Külalava on ainulaadne, ja mitte ainult Kehtna vallas, vaid üle kogu maa, ta on oodatud sündmus.

Külalava seob erinevaid põlvkondi ja kogukonda, tal on hea maine ning kaugele ulatuv toime.

Oleme väga tänulikud, et teatripäeva lavastajal Anne Archipovil on ikka ja jälle jõudu seda ette valmistada ning läbi viia, igal aastal teeb ta unustamatute hetkedega kingituse kodukandile.

Kogukond tänab publikut, väikseid ja suuri näitlejaid ning Annet

teatripäeva kordamineku eest!

Lisaks „Külalava 20“ tähistab Valtu külateater sel aastal oma 95. tegevusaastat. Sügisel on seoses sellega oodata piirkonnas palju põnevaid tegemisi, eelkõige saab näha palju teatrit. Juba praegu on seltsimaja fuajees avatud teemakohane näitus.

30. mail kell 19 on kõigil võimalus kaema tulla Valtu teatritrupi ja Anderaasukese etendusi „Võõrasema“ ning „Ema läheb mehele“.

Kait Kaeval,
Valtu seltsimaja

Armsad näitemängusõbrad siin- ja sealpool lavaeesriiet!

Kiitus väikestele vahvatele näitlejatele! Kõik algabki algusest. Olete pakunud oma vanematele, koolikaaslastele ja juhendajale südamest tulevat mängurõõmu. Uskumatu, kui palju seda teie peidus on!

Me elame igapäevases maailmas ja oma asiste tegemiste keskel unustame mängu ja mängulisuse. Eriti täiskasvanud. On aga neid, kes ei unusta last enda sees ja teavad, kui päris iga mäng tegelikult on. Nad tulevad õhtul proovi sellepärast, et see pole

kohustus, rutinne tegevus. Neil on soov panna vaataja-kuulaja naerma, nutma ja mõtlema. Nad tulevad sellepärast, et koos on tore ja süda kutsub. Jääte pärliteks mu mälestuste kees!

Kas olete mõelnud, miks etenduse lõpul näitleja kummardab? Ta tänab vaatajat, kes sai osa tegija rõõmust. Teie poleks ju meie tegemistel mõtet. Oleme püüdnud pikkade aastate jooksul teie meelt rõõmsamaks muuta ja vahel nii mõnegi asja üle järele mõtlema panna.

Külalava kahekümne aasta jooksul on meil külalistruppe olnud oma vallast ja kaugemalt. Sel aastal oli rõõm Lelle rahvast, kes mängisid Einar Maasiku mõtlemapaneva loo „Müüdnud lapsepõlvkodu“. Aitäh teile kõigile!

Täna neid, kes meid Külalava väikese juubeli puhul aitasid, toetasid, vaatasid, tervitasid - nii me väärtustamegi tegijaid ja tähtsustame tehtut!

Anne Archipov,
Külalava algataja ja korraldaja

Kuidas saada Teatri-Manniks ja Teatri-Tõnniks?

Mina sain Teatri-Manniks juba teist korda. Tuleb palju harjutada ja sisse elada, oled kas kuri või lahke. Kui sa tunned end laval hästi, on palju parem näidelda. Mina tunnen end alati laval väga hästi! Saab ennast välja elada. Kõige rohkem on mulle meeldinud mängida Põial-Liisit. Ma olin kahes näidendis Põial-Liisi, sest ka õpetajate näidendis olin sama tegelane. Sellel aastal oli huvitav mängida Metsamoori „Nukitsamehes“.

Stella Sepman

Minu õnneks sattusin ma õpetaja Anne klassi, sest ta on mind hästi juhendanud ja alati pakunud igasuguseid rolle. Teatrilaval tuleb kõva häälega ja julgelt esineda. Ma pole kunagi läinud lavale mõtetega, et ma pean võitma. Olen mänginud näidendites, sest mulle meeldib see. Tänavu mängisin Karlssonit etenduses „Väikevend ja Karlsson“ ning Mõhku etenduses „Nukitsamees“. Proovides on lõbus ja huvitav. Mul vist on vedanud ka rollidega. Arvan, et kõigil on võimalus Teatri-Tõnni või Teatri-Manni võita. Tean ka seda, et ükski ma poleks seda suutnud. Olen juba kolm aastat järjest võitnud ja see tundub mulle tegelikult uskumatu.

Ats Kivik

Külalava on minu arvates üks tore näitemängupäev, kus minul on olnud au esineda juba algklassidest saadik. Nüüd olen 9. klassis. Olen mänginud nii peaosi kui ka väiksemaid rolle. Üks mu unistusi on olnud võita Teatri-Mann ja see on mul ka õnnestunud. Igatahes mulle jäävad sellest kõigest ilusad mälestused.

Sellel aastal oli Külalaval palju toredaid näidendeid ja kõigi tegelaste mäng oli nauditav. Lavalt võis näha seitset last ja nelja täiskasvanut etendust. Ei saa mainimata jätta meie õpetajaid, kes juba mitmed aastad on esitanud vahvaid näidendeid. Selle aasta lugu „Ohtlik viirus“ oli tore ja õpetlik.

Kiitusõnad õpetaja Annele! Ilma temata vist Külalava poleks. Ta lihtsalt suudab igaühest näitleja kätte saada.

Ma loodan väga, et Külalava jätkub veel palju aastaid. Jõudu ja jaksu tegijatele!

Merilin Merila

Ühispilt näitemängupäevalt. Esireas Teatri-Mann Stella ja Teatri-Tõnn Ats. Foto: TOIVO MATKEVICIUS

Siin- ja sealpool eesriiet: „Külalaval“ täitus 20 aastat

Näitemängupäev „Külalava“ tähistas 24. aprillil oma 20 aasta juubelit. Enamik esinejaist on alati kohalikud tegijad - lavalaudadele astuvad näidenditega nii Valtu kooli õpilased, õpetajad kui ka täiskasvanute näiteringid.

Nii ka seekord, kui üles astusid kõikide klasside noored näitlejad, anti eriauhindu, valiti Teatri-Mann ja Teatri-Tõnn. Öhtu edenedes andsid etendused täiskasvanud: Lelle näitetrupp, Valtu näitetrupp ja Valtu Anderaasuke. Söödi ühiselt

traditsioonilist torti ning meenutati koos elnevaid tegevusaastaid sõnas ja pildis.

Külalava on ainulaadne, ja mitte ainult Kehtna vallas, vaid üle kogu maa, ta on oodatud sündmus.

Külalava seob erinevaid põlvkondi ja kogukonda, tal on hea maine ning kaugele ulatuv toime.

Oleme väga tänulikud, et teatripäeva lavastajal Anne Archipovil on ikka ja jälle jõudu seda ette valmistada ning läbi viia, igal aastal teeb ta unustamatute hetkedega kingituse kodukandile.

Kogukond tänab publikut, väikseid ja suuri näitlejaid ning Annet

teatripäeva kordamineku eest!

Lisaks „Külalava 20“ tähistab Valtu külateater sel aastal oma 95. tegevusaastat. Sügisel on seoses sellega oodata piirkonnas palju põnevaid tegemisi, eelkõige saab näha palju teatrit. Juba praegu on seltsimaja fuajees avatud teemakohane näitus.

30. mail kell 19 on kõigil võimalus kaema tulla Valtu teatritrupi ja Anderaasukese etendusi „Võõrasema“ ning „Ema läheb mehele“.

Kait Kaeval,
Valtu seltsimaja

Armsad näitemängusõbrad siin- ja sealpool lavaeesriiet!

Kiitus väikestele vahvatele näitlejatele! Kõik algabki algusest. Olete pakkunud oma vanematele, koolikaaslastele ja juhendajale südamest tulevat mängurõõmu. Uskumatu, kui palju seda teispeidus on!

Me elame igapäevases maailmas ja oma asiste tegemiste keskel unustame mängu ja mängulisuse. Eriti täiskasvanud. On aga neid, kes ei unusta last enda sees ja teavad, kui päris iga mäng tegelikult on. Nad tulevad õhtul proovi sellepärast, et see pole

kohustus, rutiinne tegevus. Neil on soov panna vaataja-kuulaja naerma, nutma ja mõtlema. Nad tulevad sellepärast, et koos on tore ja süda kutsub. Jääte pärliteks mu mälestuste kees!

Kas olete mõelnud, miks etenduse lõpul näitleja kummardab? Ta tänab vaatajat, kes sai osa tegija rõõmust. Teieta poleks ju meie tegemistel mõtet. Oleme püüdnud pikkade aastate jooksul teie meelt rõõmsamaks muuta ja vahel nii mõnegi asja üle järele mõtlema panna.

Külalava kahekümne aasta jooksul on meil külalistruppe olnud oma vallast ja kaugemalt. Sel aastal oli rõõm Lelle rahvast, kes mängisid Einar Maasiku mõtlemapaneva loo „Müüdnud lapsepõlvekodu“. Aitäh teile kõigile!

Täna neid, kes meid Külalava väikese juubeli puhul aitasid, toetasid, vaatasid, tervitasid - nii me väärtustamegi tegijaid ja tähtsustame tehtut!

Anne Archipov,
Külalava algataja ja korraldaja

Kuidas saada Teatri-Manniks ja Teatri-Tõnniks?

Mina sain Teatri-Manniks juba teist korda. Tuleb palju harjutada ja sisse elada, oled kas kuri või lahke. Kui sa tunned end laval hästi, on palju parem näidelda. Mina tunnen end alati laval väga hästi! Saab ennast välja elada. Kõige rohkem on mulle meeldinud mängida Pöial-Liisit. Ma olin kahes näidendis Pöial-Liisi, sest ka õpetajate näidendis olin sama tegelane. Sellel aastal oli huvitav mängida Metsamoori „Nukitsamehes“.

Stella Sepman

Minu õnneks sattusin ma õpetaja Anne klassi, sest ta on mind hästi juhendanud ja alati pakkunud igasuguseid rolle. Teatrilaval tuleb kõva häälega ja julgelt esineda. Ma pole kunagi läinud lavale mõtetega, et ma pean võitma. Olen mänginud näidendites, sest mulle meeldib see. Tänavu mängisin Karlssonit etenduses „Väikevend ja Karlsson“ ning Mõhku etenduses „Nukitsamees“. Proovides on lõbus ja huvitav. Mul vist on vedanud ka rollidega. Arvan, et kõigil on võimalus Teatri-Tõnni või Teatri-Manni võita. Tean ka seda, et üksi ma poleks seda suutnud. Olen juba kolm aastat järjest võitnud ja see tundub mulle tegelikult uskumatu.

Ats Kivik

Külalava on minu arvates üks tore näitemängupäev, kus minul on olnud au esineda juba algklassidest saadik. Nüüd olen 9. klassis. Olen mänginud nii peaosi kui ka väiksemaid rolle. Üks mu unistusi on olnud võita Teatri-Mann ja see on mul ka õnnestunud. Igatahes mulle jäävad sellest kõigest ilusad mälestused.

Sellel aastal oli Külalaval palju toredaid näidendeid ja kõigi tegelaste mäng oli nauditav. Lavalt võis näha seitset laste ja nelja täiskasvanute etendust. Ei saa mainimata jätta meie õpetajaid, kes juba mitmed aastad on esitanud vahvaid näidendeid. Selle aasta lugu „Ohtlik viirus“ oli tore ja õpetlik.

Kiidusõnad õpetaja Annele! Ilma temata vist Külalava poleks. Ta lihtsalt suudab igaühest näitleja kätte saada.

Ma loodan väga, et Külalava jätkub veel palju aastaid. Jõudu ja jaksu tegijatele!

Merilin Merila

Külateater: eneseharimisest Anderaasukeseni

95 aastat näitab, et Valtus on väga pikk näitemängutraditsioon. Eestimaa kultuurielus on ta kindlasti üks parimaid näiteid sellest, kuidas üks paikkond on suutnud hoida üht kunstiliiki elavana peaaegu sada aastat. 1920. a alustatu püsib toimivana tänini.

Eesti kutseline teater sündis 1906. aastal. Kuigi teatrielu laienemist maale ei tahetud sugugi omaks võtta, loodi 14 aastat hiljem Valtu koolimajas Valtu Eneseharimise Ühendus, eesotsas koolmeister August Turp. Selle ühenduse üheks väljenduseks oli pidude korraldamine, mille tarbeks õpiti ka näidendeid. Näitemänge tehti koolimaja klassitoas - ühes klassis oli publik, teises lava, mille tarvis oli klassiruumi vahesein eraldatud.

Kuna selline pidude tegemine hakkas koolitööd segama, otsustati osta ühendusele oma maja, milleks sobis Valtu mõisale kuulunud vana magasiait. 1923. aastal avatigi Valtu Hariduse Seltsile kuuluv maja etendusega „Libahunt“. See maja tegutses Valtu Seltsimajana tänaseni.

Näitejuhi ülesandeid täitis August Roosimaa, kes oli lõpetanud vastavad kursused. Eelmise sajandi 50.-60. aastatel tõid lapsi sõnakunsti ja teatri juurde õpetajad Aino Suviste, Saima Titt, Elna Muddi, Ingrid Esnar, Milvi Leinaru, Helgi Laiapea. Õpiti pikki näidendeid, mis olid tegelasrohked ja suurejoonelised. Näidendisse põimiti laulukoorid ja tantsurühmad. Vahepeal olid moes agitkavad, kõnekoorid, montaažid (juhendajad Milvi Leinaru, Helgi Sussi, Maili Külmoja, Aino Kontkar).

Samal ajal tegutsesid rahvamajas

Anderaasukese näitlejad läbi aegade.

Foto: TOIVO MATKEVICIUS

näiteringi juhtidena Artur Linamäe ja hiljem Osvald Ellermaa. Mõlemad olid ka ise väga head näitlejad. Enamasti mängiti rahvalikke tükke ja Eesti autorite loomingut. Näitering andis etendusi Rapla rajooni erinevates paikades. Sõideti lahtise autoga, tuule- ja tolmuvarjuks kased. Kirjandussõpradega lavastati luulekavasid (Helgi Laiapea, Maili Külmoja) ja korraldati kirjanduslikke kohtuid (Laine Laurimaa).

1967. aastast alustas koolis tööd Valtu kooli endine õpilane Anne Archipov, kellest saigi järgnevate aastate näitekunstialase tegevuse

koordineerija nii koolis kui ka kolhoosiklubis. Aastate jooksul on mängitud lühemaid ja pikemaid, lõbusamaid ja tõsisemaid, rahvarohkeid ja paari tegelasega näidendeid. Ei ole peljatud luuleetendusigi. Juurde on tulnud suured Külalava peod paljude näidendite ja näitlejatega. Toimub Koolilava, kus mängitakse omaloomingulisi näidendeid. 2010. aastal algatas näitering Lugesiteatri ja kirjanduslike kavadege on esinetud väljaspool Valtutki. Viimastel aastatel on meie näiteseltskond kandnud lõbusat nime Anderaasuke.

Nüüdseks on kujunenud olukord

kool + seltsimaja = külateater ja mängitud näidendite loetelu pikk-pikk. Muidu ei usuksi, aga pildid, videod, Koidu Archipovi koostatud kroonika räägivad sulaselget tõtt, et Valtus on käinud kaua aega järjepidevalt väga laiapõhjaline teatralane tegevus. Siia juurde saab lisada Helgi Sussi toimetamised, kes juba aastaid organiseerib Valtu rahva teatriskäike.

Olgem tänulikud alustajatele, sest on, mille baasil on saanud edasi minna tänasesse päeva välja.

Anne Archipov

Valla Vaatleja
nr 205,
november
2015

Oktoober – meie teatrikuu

95 aastat tagasi alustatud seltsielu eesotsas olid koolmeistrid, talumehed, kes oma eluülesandeks võtsid kodukoha ja lähima ümbruskonna vaimu- ja külaelu edendamise. 24. oktoobril süütasime Rapla kalmistul küünlad Valtu seltsielutegelaste kalmudel, lugesime tunnustavaid meenutusi, mälestasime Tenno Teetsi, Valtu suurmajandi head juhti.

Meie näitemängu juubelikuul toimusid kuuel korral tee- ja teemaõhtud. Vaatasime pilte, videosid kunagi mängitud näidenditest, lehitsesime albumeid, ürituste päevikuid. Sellised õhtud olid erineva kavaga nii õpilastele kui ka õpetajatele, loomulikult Anderaasukese näiteseltskonnale ja publikule.

Kohalikku näitekunsti tutvustav koosviibimine toimus Valtu teatrikuul koos Kodulätte pensionäridega ja neile mängiti etendust „Võõrasema”. Kuus aastat on Valtu

Lugemisteater kuulajaile esitanud erinevaid kavu, nüüd oli juubeli puhul ettekandmisel naljakas Kitzbergi „Kosjasõit”.

24. oktoobril toimus Valtu Seltsimajas tänu- ja meenutuste õhtu fotonäitustega, Jõelähtme näitetrupi külalisetendusega, tantsutrupi Nii ja Naa showga, Miki tantsumuusikaga, külaliste tänusõnadega. Oli Valtu Teatripidu.

26. oktoobril oli Külaülikooli külaliseks teatrikriitik ja lavastaja Jaak Allik. Vestlusringi teemaks oli teatrikunst – üks võimalus tunda imelisi hetki, unustada argimured, kasvada koos lemmiktegelasega ilusamaks, paremaks, hoolivamaks.

Valtu 95-aastase külateatri juubelikuu sündmused on nüüd läbi. Kindlasti kõik jätkub. Ikka avaneb eesriie ning endised ja uued näitekunstihuvilised astuvad kunagises magasiaidas kodusele näitelavale.

Helgi Sussi

Miks ma käin näiteringis?

Ikka sellepärast, et see pisik on kord külge saadud. Olin 7-aastane, kui mind viidi esimest korda ooperisse. Pean olema tänulik oma vene keele õpetajale Elli Saarele, kes meid kooli ajal mööda teatreid sõidutas. Edasi tuli näitering Juuru koolis. Algklassides meeldis mulle endale ka näidendeid kirjutada ja klassiõhtuteks lavastada. Kui tööelu tõi mind Valtu, olid siin Anne Archipov ja näitering ning Helgi Sussi ja teatrikülastused jälle olemas. Nii on see teatrimaailm mind ikka saatnud.

Praegu paneb sammud esmaspäevaõhtuti koolimaja poole seadma peamiselt hea seltskond. Sinna tuleme oma tööde ja tegemiste juurest, vahel väsimusegagi võideldes, aga üsna pea see ununeb, sest meie õhtuid saadab naer ja sõbralik aasimine. Ununevad päevased mured, tuleb kehastuda ümber kellekski hoopis teiseks, elada läbi tema rõõme ja muresid, leida endas uus karakter. Ju on siis pisut ka edevust, et tikume lavale, rahva ette. Laval on mingi kummaline jõud, kes sinna kord sattunud on, see naljalt sealt enam ei pääse.

Ebe Luige, Anderaasuke liige

Hetk etendusest Kumma külas. Fotel Ebe Luige, Hannes Teets, Mairut Tuhkanen, Heike Kurm, Helgi Sussi, Veljo Linamäe ja Maiu Märdikes.

Foto: KOIDU ARCHIPOV

Valtu külateatri Anderaasuke etendus „Saunaõhtu”

Minul oli 13. augustil väga ilus, ootamatu ja huvitav üllatus viibida Kumma külas Sulumardi talus Valtu külateatri Anderaasuke valmistaval etendusel „Saunaõhtu”. Väga lähedane ja südantsoojendav esitus oleks nagu plikatirtsuaegselt mängumaalt. Meenutades midagi kodukandiga seoses näidenditest, mida ma ka ise kunagi olen maatüdurukuna mänginud. Mulle meeldivad väga lähedased, sõbralikud ja omaised inimesed ning seda seal Kumma külas oligi. Olge tänatud sooja vastuvõtu eest, näitlejad, korraldajad ja kutsuja Luule!

Külaline Aili Pikkof

Vilgas ning viljakas Valtu kultuurielu

Kui kaua võtaks aega Anton Hansen Tammsaare romaanisarja “Tõde ja õigus” esimese osa lugemine algusest lõpuni? Sellele küsimusele otsiti vastust jüripäeval, 23. aprillil Valtu seltsimajas ja Valtu raamatukogus. Kuna teos on sedavõrd mahukas, jaotati raamat mõtteliselt kaheks ning loeti samal ajal kahes kohas. Valtu seltsimajas loeti raamatut algusest ning raamatukogus alates 26. peatükist.

Kokku oli lugejaid kahe koha peale nelikümmend. Jüripäeva hommikul kell pool kaheksa luges teose esimesed read ansambli Miki liige Veljo Linamäe. See oli omamoodi sümboolne, sest tema luges ka Oskar Lutsu “Kevade” esimesed read, kui see teos 2012. aastal üheskoos algusest lõpuni läbi loeti.

“Tõe ja õiguse” lugemine kulges mõnuses õhkkonnas. Idee autor oli Anne Archipov ning vastusena alguses esitatud küsimusele võiks öelda, et teose läbilugemine võtaks aega 28 tundi.

Külalava

Tegelikult oli “Tõe ja õiguse” lugemine kõigest üks osa Kaerepere vilkast kultuurielust. On tähelepanuväärne, millise entusiasmiga seal sündmusi ette võetakse ja läbi viiakse. Üheks selliseks ettevõtmiseks on lugemisteater. “Me ei esita näidendeid peast, vaid loeme neid ette ja võimalusel oleme kostüümides ning kasutame muusikat,” rääkis Anne Archipov, kes on lugemisteatri üks vedajaid. Selles lööb kaasa ka koduloouuriija Helgi Sussi. Tema rääkis, et üks erilisemaid kohti, kus esinemas on käidud, oli Rapla pastoraadihoone. Põhjus seisnes selles, et toona esitati Juhan Liivi

“Rändajat”. Autori onupoeg oli praost Joosep Liiv, kes töötas Rapla kirikus õpetajana. Samuti on lugemisteatri repertuaaris näiteks Juhan Smuuli “Polkovniku lesk” ning kirjanik Erik Tohvri “Külapood”. Archipov ja Sussi meenutasid, et kirjanik on ka ise käinud “Külapoe” etendusel ning pärast kiitis.

Osa etendusi on korraldatud isegi südaööl. Aastaid tagasi oli väga populaarne etendus “Charley tädi”, mida väga agaralt vaatamas käidi. Archipov rääkis, et kuna etendused olid tõesti populaarsed, otsustati vaadata, et kui pidada üks neist südaööl, kui palju siis pealtvaatajaid tuleb. Saal oli täis! Ühe lemmikohana, kus esinemas on käidud, tõid nii Archipov kui ka Sussi välja Lepassaare vana raudteejaamahoone Põlvamaal.

Anderaasuke

5. mail käis Valtu näitetrupp Anderaasuke esinemas Ida-Virumaal Iisakus ja Pagari seltsimajas kahe etendusega. Need olid “Võõras-ema” ja “Ema läheb mehele”. Märkimisväärne on see, et nendesse etendustesse oli kaasatud 13 näitlejat. Kuid maakondlikel ülevaastustel ja konkurssidel Anderaasukest väga näha ei ole. Miks?

Anne Archipov selgitas, et haruharva ikka käiakse. “Me ajame oma rida ja tiitlite peal väljas ei ole,” rääkis ta. “Külalaval” esineti tänavu etendusega “Mikumärdi”, kuid sellest võeti ainult kaks esimest vaatust. Kõigi viie vaatuse etendamine oleks pealtvaatajate jaoks väsitavaks läinud. Archipov rääkis meeldejäanud loo sellest, kui eelmisel suvel käidi esinemas Vormsi saarel. “Mõttled küll, et väike saar

on, aga rahvast ainult vooris juurde. Suvitajaid oli palju ja pärast oli meil selline fännklubi, et kõik tahtsid pilti teha,” rääkis Archipov.

Seltsimaja

Valtu seltsimaja jõuab tänavu suvel märgilise tähiseni, kui tähistatakse 95. sünnipäeva. Seltsimaja juhataja Tiiu Teets rääkis, et üht-teist on selle sündmuse tähistamiseks planeeritud. Maja ees asub praegu puidust tahvel tekstiga “Valtu seltsimaja”. Idee on sinna lisada aastaarv 1923, mis tähistab seltsimaja asutamisaega. Plaanis on korda teha ja toimima saada maja ees asuv kaev, mille vandaalid ära lõhkusid. “Mul on plaanis ka kinkida seltsimajale tammepuidust pink,” sõnas Teets ning lisas, et kui need asjad saab tehtud, võib täitsa rahul olla. Kui kõik läheb plaanide järgi, võiks see kõik valmis saada reedeks, 22. juuniks. Sellega saab väikestviisi taas elustatud ka Valtu kohalikku jaanitule traditsiooni, mis viimastel aastatel soiku on vajunud.

11. aprilli Raplamaa Sõnumites tutvustati veel ühte kultuurisündmust, mis Valtu seltsimajja värsket hingamist on toonud. See on “Ooperikino”, mille eestvedaja on Teele Ojasalu. Alguse sai see 2017. aastal. Esialgu võis see paista võõras või tundmatu, aga nüüd tundub, et see on kohalike poolt omaks võetud. Idee on lihtne – huvilised tulevad Valtu seltsimajja kokku, et suurelt ekraanilt ooperietendust vaadata. Tuntud etendused nagu Georges Bizet’ “Carmen” ja Tšaikovski “Jevgeni Onegin” on sealt juba läbi käinud. 13. mail oli kontsert “Hääl. Klaver.”.

Siim Jõgis

Lühendatult Raplamaa Sõnumid

Valla Vaatleja nr 242,
mai 2018

Pilt Valtu külateatri Anderaasuke „Mikumärdi“ esietenduselt.

Foto: TOIVO MATKEVICIUS

Valtu külateatri „Mikumärdi“ oli kohaletulemist väärt

1. juunil kogunes saalitäis rahvast Valtu seltsimajja vaatama Valtu külateatri Anderaasuke täispikka esietendust Hugo Raudsepa lustakast näidendist „Mikumärdi“.

Haldi Ellam

Anne Archipovi lavastatud viievaatuselises komöödias olid kesksel kohal Mikumärdi talu ja selle tulevik. Peremees Jaak mõtles uue naise võtmise peale ja tütar Maret, kes ihkas saada talu uueks perenaiseks, vajas enda kõrvale talupere-meheks sobivat meest. Samal ajal sattusid Mikumärdi

taluhuovile kokku linnast suvitajad, ema-tütar Mimm ja Silvia, kellel oli rahaga kitsas käes; vaba ja vallaline rändur ja talutöödealane teoreetik Seeliohv; oma positsiooniga rahulolematu popsipere ühes linnas advokaadiks õppinud poeg Juhaniga, kellega Maretil oli linnas olnud armulugu; sulased Ants, jumalakartlik Maie ja üpris ihar karjanaine Emsi ning viimaks perepoeg Enn, keda talukoha asemel ahvatles kullakaevamine Aafrikas. Neil kõigil olid oma unistused ja soovid. Selleks, et teada saada, kuidas need omavahel klappima hakkasid, tuleb jääda ootama uut võimalust etenduse nägemiseks sellel suvel.

Lavastaja Anne Archipovi sõnul oli viiest vaatusest koosneva teatritüki repliikide

päheõppimine ja arvukatel proovidel etendamine kõigile harrastusnäitlejatele esialgu hirmutav väljakutse, kuid nagu näha, saadi sellega ilusti hakkama. Osades olid Hannes Teets, Koidu Archipov, Heike Kurm, Mairut Tuhkanen, Helgi Sussi, Ermo Brecher, Ebe Luige, Liina Biene, Koit Kutsar, Maiu Märdikes, Nadia Virma ja Veljo Linamäe.

Pealtvaatajad, keda kauge-
malt ja lähemalt oli kogunenud üle 80, võtsid etenduse hästi vastu ning elav aplaus näitas, et publik jäi saadud teatrielamusega vägagi rahule. Etendus oli üsna pikk ning nagu õigele teatrietendusele kohane, pakkus vaheajal avatud puhvet, mida teenindas Reelika Kõök ja Kook OÜ, võimalust kosutada end kohvi, koogi ja pirukatega.

RAPLAMAA SÕNUMID 6. JUUNI 2018

RAPLAMAA SÕNUMID
25. juuli 2018

Rahva meelelahutamise eest hoolitses Valtu põhikooli näitetrupp kogupereetendusega "Kul-laketrajad".

AVATUD TALUDE PÄEV 22.07

Peaaegu veerand sajandit Külalava Kaereperes

12. aprillil võõrustas Valtu seltsimaja juba 24. Külalava. Lavale jõudsid etendused Valtu Põhikooli lastelt ja täiskasvanute külateatrilt Anderaasuke. Neist viis olid Külalava ja Anderaasukese eestvedaja Anne Archipovi lavastatud. Lisaks esitati Koolilava parimad omaloomingulised lood: 2. ja 9. klassi monoetendus, ingliskeelne lugu 5. klassilt õpetaja Tiina Tunneli juhendamisel ning 8. klassi noorte Elise Kreuzi ja Stella Sepmani omaloominguline loovtöö.

Kaks näitlejat pärjati traditsiooniliste tiitlitega. 24. Külalava Teatri-Manniks valiti Mari Pärnoja (6. kl) ja Teatri-Tõnniks Markus Laurimaa (9. kl).

Annelt päriti, kas tuleb ka 25. Külalava: „Püüaks ikka, kui ei väsi ei ise ega teised ja kui on tegijaid ja vaatajaid.“ Sel korral oli publik umbes sajapealine, nii et Külalava on igati elujõuline.

Näitlejatelt uuriti peaproovi õhtul, miks nad koos käivad.

„Kui Anne kohale jõuab, on seltskond juba ukse taga ootamas, on, kelle pärast välja tulla!“

„Iga roll arendab mõttemaailma.“

„Käin kohal hea seltskonna pärast.“

„Tore on näidelda!“

„Vahvad ühised väljasõidud.“

Programm:

„Sünnipäev“, M. Karusoo ja K. Lintsi lastenäidend

„Ühe kuningriigi lugu“, Annie M. G. Schmidti lastenäidend

„Üks loll jõuab rohkem küsida, kui seitse tarka vastata“, 2. kl poiste ja õpetaja Tiina Tunneli ühislooming

„Vaenlaselt võid ka head õppida“, 2. ja 9. klassi ühislooming - monoetendus

„Tõde ja tegu“, E. Kreuzi ja S. Sepmani loovtöö

„Tantsud hõbemetsas ehk läbitantsitud tallad“, J. ja W. Grimmide järgi

„Onu Zipul“, A. Kitzbergi nali ühes vaatuses

„Astuge edasi“ (1. vaatus), E. Aule

Külalavalised ja seltsimaja

24. Külalava Teatri-Mann Mari Pärnoja ja Teatri-Tõnn Markus Laurimaa oma kaasnäitlejatega.

Foto: TOIVO MATKEVICIUS

Valtu Külalaval täitus 25 aastat

20. novembril oldi koos Valtu Seltsimajas, et meenutada möödunut. Esireas vasakult: Tiiu Teets ja Maiu Valbrit. Teises reas istuvad Helgi Sussi, Koidu Archipov, Anne Archipov ja Heike Kurm. Tagaridades vasakult: Maiu Märdikes, Liina Biene, Ebe Luige, Mairut Tuhkanen, Hannes Teets, Koit Kutsar ja Nadia Virma.

Foto: AARE HINDREMÄE

Külalava tegemistest loe lähemalt lk 5

Valla Vaatleja
nr 270,
detsember
2020

Valtu Külateatril täitus 100 tegevusaastat

Ajaloomärkmetele tuginedes kasutas ammusel ajal Valtu koolimaja ruume grupp noori inimesi, kes vahetevahel laulu- ja näitemänguga pidusid korraldas. Noortele aitas kaasa koolijuhataja August Turp, kes juhendas näitemängu ja laulu. Tema soovitusel loodi Valtu Eneseharijate Ühendus.

Tekkis vajadus oma maja ning ruumi järele ning tuldigi mõttele magasiat korda seada ühenduse kooskäämise ja harjutamise kohaks. Pärast mõnda aega kestnud omandisekeldusi alustati maja korrastamist ja remontimist. 1923. aasta juunis avatigi magasiadast saanud seltsimaja ning jätkati tegevust Valtu Hariduse Seltsi nime all. Nagu toona, nii on ka praegu näiteringi tegevus ümberkaudsetes paikades väga oodatud.

Kunagises magasiadas ja tänases seltsimajas tähistati 10. oktoobril külateatri tegevuse sajandat aastapäeva. Juubelipeo peakorraldaja ja eestvedaja oli näitering Anderaasuke. Tervitusi tõi kohalolijatele meenutustega minevikust toonane Saunaküla mees August Roosimann(us) Sõeru talust, keda kehastas tema sugulane Tõnis Roosimaa. Tõnis Roosimaa on endise näitejuhi August Roosimaa venna Otto pojapoeg.

Teatripeo tähtsaim hetk oli Meenutuste Pingi avamine seltsimaja ees. Katte pingilt eemal-

Seltsimaja juhataja Tiiu Teetsi idee oli teha seltsimaja poolt kingitus näiteringile Anderaasuke. Esimesed pingiproovijad pärast avamist olid Tiiu Teets, Kait Kaeval, Hannes Teets ja Helgi Sussi.

das idee autor, kujundaja, Anderaasukese kauaaegne näitleja ning trupi dekoraator-kunstnik Hannes Teets. Pingi valmistasid kohalikud puutöömeistrid Priit Puidet ja Priit Koit. Sepistatud silt taoti Puraviku sepikoja alasil. Tammepuust pink on ilus ja soe igas mõttes, käetugedeks vankrimeistrite kandile kohaselt meenutusi võimendav rattapaar.

Avasõnad lausunud, esimesed lilled-kingitused jagatud, tänasid viimased kolm seltsimaja juhatajat kohalikke teatritegijaid teatrikunsti hoidmise eest ning rõhutasid selle järjepidevuse olulisust. Järgnes fotosessioon. Loodetavasti jääb eriline pink silmailuks, meenutuskohaks ja teatribussi ootepaigaks veel sajanditeks.

Seltsimajas kulmineerus õhtu

vaimuka Arlet Palmiste eestvedamisel lõbusate tegevuste, Servistor Catering'i suupistete ja tordiga õdusalt ning lõbusalt.

Anderaasuke tõi rahva ette lummava luulekava. Rohkem kui 50 aastat kogukonnas teatritegevust juhendanud Anne Archipov kutsus vaibale Anderaasukesest tegutsevad

harrastusnäitlejad, õlatunnet tekitavate asutuste esindajad ning teised teatritegemisele olulised inimesed.

Näiteringi kingitusena anti juhendajale Anne Archipovile üle siidist õlarätt kirjaga "Anne - Anderaasukese Aastate Naine".

Nii nagu teatritegemise

Peoõhtu üllatushetk ja kõrgmoment oli puidust "Oskar Augusti", tänukirja Kodupaik Tunnustab ning imekauni kapsa sisse kujundatud lilleseade üleandmine, mille pälvitsid enim rolle mänginud Koidu Archipov ja Hannes Teets.

Fotod: AARE HINDREMÄE

algusaastail, oli selgi peol loterii-allegrii, mille tulu laekus teatrikassasse. Jagati hulgaliselt teemakohaseid meeneid ja tänukirju. Pidul meeleolukas ja kordaläinud.

Stiilse õhtu lõpetas tuleten-dus õues. Valtu Külateatri 100 tegevusaasta teema aga jätkub sajaga: Valtu koolis toimus suur konverents "Külateater seob põlvkondi", tulemas on

traditsiooniline teatripidu Kü-lalava jpm.

Jõudu ja indu Anderaasuke-sele teatrilipu kõrgel hoidmisel! Külaelu annab selleks piisavalt ainet. Teatritöö on üks usku-muste kogum ja inimesed, kes seda teevad, usuvad oma tege-vuse vajalikkusesse. Ja õigesti usuvad!

Kait Kaeval

Külalava 25

*Hämar valgus
valmisenhitatud laval...
Suur vaatesaal tühjade
tooliridadega hoiab hinge kinni:
veel paar tundi.*

„Sinilindu püüdmast“ Elle Eha

Nii on Valtu Seltsimaja lavalaud tunda saanud 25 aastat, kus on mängitud erinevaid laste- ja täiskasvanute lavastusi ja jagatud teatri Manne ja Tõnne. Külalava on nagu sümbol, mis ühendab oma kodukoha – Kaerepere piirkonna erinevaid põlvkondi.

Slaididel ja kroonikavideotel on tagasivaade 25-aastasele tegevusele, ka läbi Mannide-Tõnnide meenutuste. See, mida andis neile tegelemine näitlemisega, ikka koos Anne Archipoviga, andis eluks julgust eneseväljenduseks, hakkamasaamist, oskust näha elu mängulisemat külge ja arvestada kaaslasega.

Külalaval on olnud kohaliku näiteringi poolt lavale toodud ja külalistena esinenud näiteringide näidendid. Esinenud on trupid Keavast, Lellest, Eidaperest. Osa näidenditest on ette kantud just Külalaval, mis annab soovi juba täispikkuses näidendi vaatamiseks. On mõõtu võetud ja kogemusi jagatud – justnagu kohalik teatrifestival.

20. novembril, pidulikul õhtul „25 aastat Külalava“ oli midagi, mis tekitas tunde, et olen teatris, kus lavale astuvad oma ala tegijad. Istun kodukoha väikeses hubases saalis ja laval on omad inimesed, kel igapäevaelus oma rõõmud ja mured. Laval on nad kehastunud

Eredad karakterid Andrus Kivirähki komöödia „Isamaa pääsukesed“ Anne Archipovi lavastuses. Vasakult Ebe Luige, Nadia Virma ja Maiu Märdikes.

Foto: AARE HINDREMÄE

kellekski teiseks, sest roll nõuab seda. Aga see, mis seal laval toimus: nägin neid naisi-mehi uues valguses. Tean, et nad on andekad, aga kuidas nad suudavad minna oma rolli nii, et unustad ära, et laval ei olegi näitlemist harrastav seltskond, vaid inimesed, kelle igapäevaellu kuulubki teater.

Olen Annet näinud laval erinevates näidendites, õhtujuhina, lavastajana, juhendajana, aga see hetk, kui ta laval kehastab Sauna-eite M. Karusoo A.H. Tammsaare "Tõe ja õiguse" ainetel loodud

monoetenduses - ehe, vahetu, nii tõetruu. Kummardus Sulle selle rolli eest, Anne!

Pidulik õhtu jätkus Anne Archipovi lavastatud näidendiga „Isamaa pääsukesed“. Need karakterid olid nii loomutruult välja toodud (olin seda etendust eelnevalt kutseliste näitlejatega näinud) ja mängitud. Tean, kui raske on olnud rolli minna ja kui palju on vaja tööd teha tekstiraamatuga, et roll omaks võtta. See, mida mina saalist nägin, oli elamus mulle. Jään huviga ootama teist vaatust ja teid kõiki jälle laval.

Külalava pika loo panid raamatusse „Valtu Külalava 25 aastat“ kirja Anne ja Koidu Archipov.

Tänuõnu näitlejatele ja abistajatele jäävad meenutama tänukirjad ja Külalava kruusid. Meil kõigil jääb loota, et Külalava elab edasi. Täna teid, armsad anderaasukesed ja Anne, et olete just meie inimesed!

*Oo, näitelava, kes Sa mulle murdsid
eheteta ehtsa eluosa,*

Sind täna antud katsumuste eest!

„Sinilindu püüdmast“ Elle Eha

Helle Kruus

Nopitud hetked

Üha lähemale jõudev teadmine, et Valtu näiteringil täitub 2020. aastal 100 tegevusaastat, andis tõuke, et seda tuleb tähistada väarikalt. See omakorda pani õlule raskuse, et selle tähistamise vedamine jääb peamiselt minule. Olen ju selle sees olnud üle 50 aasta.

Minus kinnistus tahtmine panna need 100 aastat kirjasõnasse, sest materjali ja mõtteid on piisavalt. Alustasin hoogsalt, palusin ajalehegi abil inimestelt infot. Mul oli valmis juba saja lehekülje ümber ja siis tuli koroonakevad ning see sulges minu mõttelennu ja sulejooksu. Võib mõelda, et siis ju aega oleks olnud, aga tegin arvuti lahti ja panin jälle kinni. Kõik.

Suvel olukord leevenes ja siis sähvatas peast läbi mõte, et miks ei võiks anda välja Külalava teatripidude raamatu, on ju sel aastal selle ettevõtmise 25. aastapäev. See on küll kõigest veerand sajast ja seegi ei kajasta meie külateatri kõiki tegemisi, vaid ainult konkreetset sündmust igal kevadel. Pilt oli selge, mõneleheküljeline brošüürlike näidendite nimedega ja üksikute fotodega. Mis

Liina Biene Külalava näiteringist oli üks esimesi, kes autori autogrammiga uue raamatu omanikuks sai.

Foto: AARE HINDREMÄE

see ära teha ei ole! Seepärast ei näinud ma vaeva ka raamatule pealkirja mõtlemisega. „Valtu Külalava 25 aastat“ – konkreetne ja informatiivne. Nüüd vaatan, et oleks võinudki olla näiteks „Nopitud hetked“ või „Peegeldused“ või...

Leidsin väga tore, abivalmis ja head nõu andva kirjastaja Armar Paidla OÜ Rajakaarest. Ja siis selgus tõsiasi, et mõnele leheküljele neid 25 aastat küll ära ei ole võimalik mahutada. Suurt abi raamatu kokkupanekul ja piltide valimisel

pakkus mu tütar Koidu. Nüüd, kui see raamat valmis, on näha, kui palju on tegelikult teatrit tehtud ja kui paljusid inimesi see puudutab. Ja kõigi selles raamatus olevate inimeste kohta võib öelda, et nad on selle raamatu peategelased.

Ma ei ütleks, et ma olen autor, pigem koostaja, kes on lisanud raamatusse ka oma isiklikud mõtted ja emotsioonid. Raamatus on 120 lehekülge Külalava sündmus-, pildi- ja faktirikast kajastust. Ilus ning kokkuvõttev kummardus tegijatele ja samas ka jäädvustatud punkt möödunud teatriaastatele. Raamatu esitlus oli 20. novembril 25. Külalaval Valtu Seltsimajas.

Anne Archipov

„Valtu Külalava 25 aastat“ nägi trükivalgust tänu Armar Paidlale ning Eesti Kultuurkapitali, Valtu Põhikooli, Anne Archipovi ja Aare Leinbergi toele.